

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Konsekvensutredning BFS 2018:7

Boverkets föreskrifter och allmänna råd om
bidrag till åtgärder mot radon i småhus

Konsekvensutredning

BFS 2018:7

Boverkets föreskrifter och allmänna råd
om bidrag till åtgärder mot radon i små-
hus

Titel: Konsekvensutredning BFS 2018:7
Utgivare: Boverket, juni, 2018
Diarienummer: 3.2.1 488/2018

Konsekvensutredningen finns i PDF-format på Boverkets webbplats.
Den kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Innehåll

Inledning	4
Bakgrund.....	5
Länsstyrelsens roll.....	5
Boverkets roll.....	5
Ikraftträdande	5
Verkställighet av förordningen.....	5
Generellt om föreslagen reglering	7
Skillnader mellan den upphävda föreskriften (2003:1) och den nu föreslagna regleringen	7
Sammanfattning av de kostnadsmässiga konsekvenserna av förslagen.....	8
Alternativa lösningar och effekter om reglering inte kommer till stånd	10
Regleringens överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.....	11
Särskilda informationsinsatser.....	12
Övrigt	13
Regelförenkling	13
Miljö och hälsa.....	13
Jämställdhet, barn, samt personer med nedsatt funktionsförmåga ...	13
Regleringens effekter på företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.....	13
Författning med konsekvenser	14

Inledning

Boverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag till åtgärder mot radon i småhus innebär en precisering av bestämmelserna i förordning (2018:158) om bidrag till åtgärder mot radon i småhus. Genom föreskrifterna och de allmänna råden reglerar Boverket verkställigheten av förordningen. Ikraftträdandet av Boverkets föreskrifter och allmänna råd bör ske samma dag som förordningen träder ikraft. Denna konsekvensutredning är framtagen i enlighet med förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Konsekvensutredningen gäller endast för Boverkets föreskrifter och allmänna råd om bidrag till åtgärder mot radon i småhus. Sådana konsekvenser som följer av förordning (2018:158) om bidrag till åtgärder mot radon i småhus tas inte upp.

Bakgrund

Regeringen har den 21 mars 2018 beslutat att införa ett bidrag till åtgärder mot radon i småhus. Bidraget regleras genom förordning (2018:158) om bidrag till åtgärder mot radon i småhus. Bidraget kan endast lämnas till privatpersoner för att genomföra radonsaneringsåtgärder i ett småhus som de äger och själva stadigvarande bor i. Bidrag får lämnas för åtgärder som bedöms som nödvändiga för att radonhalten, efter det att åtgärder har utförts, ska vara högst 200 becquerel per kubikmeter.

En äldre motsvarighet till detta radonbidrag fanns mellan 1988 och 2014. Den nya förordningen bygger delvis på den tidigare, nu upphävda, förordningen (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem. Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd bygger därför på den tidigare, nu upphävda, föreskriften, Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2003:1) om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem.

Länsstyrelsens roll

Det är länsstyrelsen som prövar ansökningar om bidrag. Länsstyrelsen fattar beslut om bidrag och beslutar om utbetalning av bidrag.

Boverkets roll

Det är Boverket som administrerar bidraget. Det innebär bland annat att Boverket tar fram föreskrifter till förordningen (2018:158), ansökningsblankett, informationstexter, samt IT-stöd till länsstyrelserna och sökanden. Vidare är Boverket överklagandeinstans avseende länsstyrelsernas beslut enligt bidragsförordningen.

Ikraftträdande

Föreskriften föreslås träda ikraft vid samma tidpunkt som förordningen, det vill säga den 1 juli 2018. Även ansökningsblankett planeras vara fastställd och tillgänglig på webben senast denna dag.

Verkställighet av förordningen

Regeringen har i 10 § förordningen gett Boverket bemyndigande att meddela föreskrifter om verkställigheten av förordningen. Den aktuella bidragsförordningen behöver kompletteras med föreskrifter om vilka uppgifter och handlingar som en sökande ska lämna till länsstyrelsen. Bidragsförordningen behöver även kompletteras med föreskrifter om hur 2 och 3 §§ ska tillämpas, det vill säga en precisering av hur en mätning av

radonhalten ska göras, samt en precisering av begreppet ”påbörjande”. Föreskrifterna är tänkta att underlätta för de sökande, men ska även främja en rättssäker och effektiv myndighetshandläggning.

Generellt om föreslagen reglering

Erfarenheter från hanteringen av det tidigare radonbidraget, som fanns mellan 1988 och 2014, visar att det finns ett behov av ytterligare precisering av förordningens bestämmelser. Länsstyrelserna har genom årens lopp försett Boverket med synpunkter avseende olika tillämpningsproblem, som i flera fall gett upphov till ändringar i dåvarande föreskrifter. Boverket har därför valt att så långt det är möjligt utgå från bestämmelser i tidigare föreskrifter och allmänna råd.

Förutom en precisering av vilka uppgifter och handlingar som en sökande ska lämna till länsstyrelsen, behövs även föreskrifter om hur 2 § och 3 § ska tillämpas, det vill säga en precisering av hur en mätning av radonhalten ska göras, samt en precisering av begreppet ”påbörjande”. Ytterligare precisering krävs vidare av den uppföljningsmätning som avses i 6 §.

Skillnader mellan den upphävda föreskriften (2003:1) och den nu föreslagna regleringen

Även om ambitionen varit att så långt som möjligt utgå från bestämmelser i tidigare föreskrifter och allmänna råd, har viss omarbetning varit nödvändig. Skillnaderna är i huvudsak följande:

- Antalet föreskrifter har begränsats genom att författningstexten renodlats såtillvida att inga bestämmelser från förordningen återupprepas.
- Ord och formuleringar har anpassats efter dagens krav på klarspråk.
- Begrepp som förekommer i liknande bidragsföreskrifter från Boverket har samordnats med dessa.
- Preciserings av begreppet ”påbörjande” har uppgraderats från allmänt råd till föreskrift. Samtidigt har definitionen ändrats från ”beställningstidpunkten” till ”den tidpunkt när radonsaneringsåtgärderna påbörjas”.
- Handling som visar radonkällorna, samt redovisning som visar vilken eller vilka åtgärder ansökan avser, ska utfärdas av den som har dokumenterad kompetens avseende radonsanering. I ett allmänt råd anges vidare att dokumenterad kompetens kan visas med certifiering för behörighet K enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:16) om funktionskontroll av ventilationssystem och certifiering av sakkunniga funktionskontrollanter.

Sammanfattning av de kostnadsmässiga konsekvenserna av förslagen

Den som söker får stå risken för den kostnad (i tid och pengar) som uppkommer i samband med ansökan om stöd. Detta gäller för såväl kostnader som uppkommer med anledning av förordningens bestämmelser som förslaget till Boverkets föreskrifter och allmänna råd. Boverkets föreskrifter kan å ena sidan innebära ökade administrativa kostnader för den sökande, å andra sidan minskade administrativa kostnader för länsstyrelsen som inte behöver begära in kompletterande uppgifter. Boverket bedömer dock sammantaget att syftet med bestämmelser som förtydligar förordningen väger tyngre än stödmottagarens eventuella merkostnader.

Stödmottagarens administrativa kostnader

När det gäller uppskattad tidsåtgång för ansökan bör en uppdelning göras mellan den tid sökanden själv lägger ner och den tid radonkonsulten måste lägga på de två bilagor han eller hon har att utfärda. Blanketten består i huvudsak av enkla kryssfrågor samt ifyllnad av personuppgifter. Boverket uppskattar tidsåtgången för att fylla i ansökan om bidrag till en timme. När det gäller bilagorna uppskattar Boverket tidsåtgången till ytterligare en timme. Vid en antagen timkostnad på 320 kronor per timme, uppskattar Boverket den totala administrativa kostnaden för att fylla i ansökan till 640 kronor.

Boverket uppskattar tidsåtgången för ifyllnad av utbetalningsansökan till en timme. Vid en timkostnad på 320 kronor per timme uppskattar Boverket den administrativa kostnaden till 320 kronor.

Den totala administrativa kostnaden för stödmottagaren uppskattas således till 960 kronor.

Länsstyrelsens administrativa kostnader

Länsstyrelsens handläggning av bidraget omfattar följande moment:

- Besvarande av frågor inför ansökan.
- Handläggning av inkomna ansökningar.
- Handläggning av inkomna utbetalningsansökningar.
- Kontroll av att uppföljningsmätning lämnas.
- Eventuella återkrav.

Tidsåtgången för länsstyrelsen för att handlägga radonbidraget uppskattas ligga i intervallet 6-10 timmar per ärende. Med en timkostnad av 320 kronor per timme beräknas kostnaden för länsstyrelsens handläggning uppgå till mellan 1 920 och 3 200 kronor per ärende.

Alternativa lösningar och effekter om reglering inte kommer till stånd

Boverket har bemyndigats att meddela föreskrifter om verkställigheten av förordningen. Boverket bedömer att det inte finns något alternativ till att meddela föreslagna föreskrifter. En utebliven reglering kan leda till att sökanden i större utsträckning måste lägga tid och resurser på att tolka förordningens bestämmelser, samtidigt som en utebliven reglering innebär en ökad risk för att länsstyrelsernas hantering av ansökningar försvåras. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv är det viktigt att länsstyrelserna har ett likartat underlag för att pröva frågor om bidrag. Genom föreskrifterna preciseras och likriktas ansökningsförfarandet, vilket ger förutsättningar för en effektiv och rättssäker hantering och prövning av inkomna ansökningar. Med föreskrifter minskar dessutom risken för godtyckliga bedömningar om hur förordningens bestämmelser ska tolkas och tillämpas.

Regleringens överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Boverket bedömer att förslaget till föreskrifter överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Särskilda informationsinsatser

I samband med att förordningen beslutades uppdaterades informationen om bidraget på www.boverket.se. Ansökningsblankett kommer att finnas tillgänglig på webben från och med den 1 juli 2018. Boverket planerar även att någon gång under hösten erbjuda en e-tjänst för bidraget. Ett särskilt projekt har därutöver inrättats för att planera och genomföra större informationsinsatser avseende radonbidraget.

Övrigt

Regelförenkling

Förslaget till föreskrifter och allmänna råd innebär en ökad regel mängd. Den ökade regelbördan vägs upp av att reglerna kommer att underlätta tolkningen av förordningens bestämmelser och förtydliga för privatpersoner hur de ansöker samt vilka handlingar och uppgifter länsstyrelsen behöver få in för att pröva ansökan om bidrag och utbetala bidraget. Dessutom bedöms de föreslagna reglerna leda till en effektivare och mer rätts-säker hantering av bidraget.

Miljö och hälsa

Förslaget till föreskrifter och allmänna råd bedöms inte innebära några särskilda konsekvenser för miljö eller hälsa.

Jämställdhet, barn, samt personer med nedsatt funktionsförmåga

Förslaget till föreskrifter och allmänna råd bedöms inte innebära några konsekvenser för jämställdhet, för barn eller för personer med funktionsnedsättningar.

Regleringens effekter på företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt

De föreslagna föreskrifterna bedöms inte vara av sådan omfattning och innebörd att de får effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen behöver därmed inte redovisa en beskrivning enligt 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Författning med konsekvenser

1 § Inledning

Beskrivning

Föreskriften tydliggör kopplingen till bemyndigandet i förordning (2018:158) om bidrag till åtgärder mot radon i småhus. De termer och begrepp som inte särskilt definieras används i samma betydelse som i förordningen.

Motiv

Att underlätta förståelsen av föreskriften.

Konsekvenser

Underlättar för dem som har att tillämpa reglerna.

2 § Mätning av radonhalten

Beskrivning

Föreskriften preciserar när, var och hur mätning av radonhalt i inomhusluften ska göras. Reglerna bygger på Strålsäkerhetsmyndighetens metodbeskrivning, ”Mätning av radon i bostäder – metodbeskrivning”.

Det laboratorium eller motsvarande som utfört och analyserat mätningen ska också bestämma årsmedelvärdet.

Radonmätningen får inte vara utförd tidigare än fem år före det att ansökan kom in till länsstyrelsen. Undantag från denna regel får göras om synnerliga skäl föreligger.

Motiv

Reglerna syftar till att säkerställa att mätningen görs på ett sådant sätt att korrekta slutsatser kan dras avseende radonhalten i inomhusluften, så att dessa kan ligga till grund för beviljande av bidrag till radonsaneringsåtgärder.

Kravet på att det laboratorium eller motsvarande som utfört och analyserat mätningen ska bestämma årsmedelvärdet härrör från 2005 då de dåvarande radonföreskrifterna uppdaterades. Orsaken var att sökanden, enligt den tidigare lydelsen, inte behövde använda sig av det årsmedelvärde som laboratoriet räknat fram, utan kunde vända sig till någon annan för att få det reviderat. Den möjligheten ska, enligt Boverkets uppfattning, inte finnas.

Föreskriften ger sökanden möjlighet att använda sig av en tidigare utförd mätning vid ansökan om bidrag. Dock inte äldre än fem år, såvida inte synnerliga skäl föreligger.

Konsekvenser

Föreskriften säkerställer att korrekta värden ligger till grund för bedömning av bidragsansökan.

3 § Påbörjande

Beskrivning

Föreskriften preciserar begreppet ”påbörjande”. I den tidigare radonföreskriften definierades tidpunkten för påbörjande som ”beställningstidpunkten”. Länsstyrelsen har genom åren erfarit att ett stort antal sökande missförstått denna regel och först lagt en beställning, för att därefter ansöka om bidrag. Konsekvensen blev att många privatpersoner fick avslag på sin ansökan, även om det bara rört sig om någon enstaka dag mellan beställningstidpunkten och den dag ansökan kommit in till länsstyrelsen. För att undvika att problemet upprepas väljer Boverket att denna gång definiera tidpunkten för påbörjande som ”den tidpunkt när radonsaneringsåtgärderna påbörjas”.

Motiv

Syftet med den nya definitionen är att minimera risken för missförstånd bland de sökande, som resulterar i förlust av bidrag.

Konsekvenser

Genom att flytta tidpunkten för påbörjande från ”beställningstidpunkten”, till den tidpunkt som radonsaneringsåtgärderna faktiskt inleds, blir det eventuellt något svårare för länsstyrelsens handläggare att kontrollera att påbörjandeförbudet efterlevs. I gengäld minimeras risken för missförstånd, i vilket fall sökanden går miste om bidrag som annars hade beviljats. Istället införs i 5 § ett krav på en kopia av faktura som visar kostnaden för radonsaneringsåtgärderna och den tidpunkt vid vilken åtgärderna påbörjades. På så vis bör länsstyrelsen ändå kunna kontrollera påbörjandetidpunkten.

4 § Ansökan om bidrag

Beskrivning

Föreskriften anger formen för en ansökan om bidrag och vilka handlingar som ska bifogas. Ansökan ska fyllas i och undertecknas av sökanden eller behörig företrädare för sökanden.

Till ansökan ska bifogas

- en mät rapport som visar resultatet av en utförd mätning enligt 2 §
- en handling som visar vilken eller vilka källor radonet kommer ifrån
- en redovisning som visar vilken eller vilka åtgärder ansökan avser.

Den som utfärdar handling, respektive redovisning enligt ovan ska ha dokumenterad kompetens avseende radonsanering.

Länsstyrelsen får vidare begära in

- ett intyg om att kalibrering av instrument enligt 2 § skett
- en ritning eller motsvarande handling som visar byggnaden och var den eller de sökta åtgärderna kommer att genomföras
- en handling som styrker utfärdarens kompetens enligt 4 § andra stycket.

Föreskriften kompletteras med ett allmänt råd, som anger att ”dokumenterad kompetens” kan visas genom certifiering för behörighet K enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:16) om funktionskontroll av ventilationssystem och certifiering av sakkunniga funktionskontrollanter.

Motiv

Föreskriften bygger i huvudsak på samma bestämmelser som återfinns i den tidigare föreskriften. Kompetenskravet har dock ändrats till ”den som har dokumenterad kompetens avseende radonsanering”. Eftersom det i vissa delar av landet kan vara svårt att få tag i efterfrågad kompetens vore det orimligt att ställa alltför långtgående krav i det här avseendet. I syfte att öka transparensen kompletteras föreskriften dock med ett allmänt råd, som anger att ”dokumenterad kompetens” kan visas genom certifiering för sakkunniga funktionskontrollanter med behörighet K. Det allmänna rådet ska inte tolkas som att denna grupp är bättre lämpad för uppgiften än andra entreprenörer med likvärdig dokumenterad kompetens.

Konsekvenser

Föreskriften säkerställer att den som definierar radonkällan och föreslår åtgärder har dokumenterad kompetens inom området. Genom att inte undantagslöst kräva certifiering undviks orimligt höga kostnader för sökanden. Vidare underlättar den valda formuleringen för småhusägare i sådana delar av landet, som annars kan ha svårt att få tag i en certifierad entreprenör inom rimligt avstånd.

Boverket föreslår att länsstyrelsen ska ha rätt att begära in handling som styrker utfärdarens kompetens enligt 4 § andra stycket. En sådan handling kan utgöras av till exempel certifikat, diplom, examensbevis, tjänstgöringsintyg eller motsvarande.

5 § Begäran om utbetalning av bidrag

Beskrivning

Föreskriften anger formen för en ansökan om utbetalning och vilka handlingar som ska bifogas. Till skillnad från den tidigare föreskriften föreslår Boverket att det denna gång ska vara obligatoriskt att bifoga en kopia av faktura som visar kostnaden för radonsaneringsåtgärderna. Det ska vidare framgå av fakturan vid vilken tidpunkt åtgärderna påbörjades.

Motiv

Föreskriften syftar till att säkerställa att länsstyrelsen får tillräckligt bra underlag för att fatta korrekta utbetalningsbeslut.

Konsekvenser

Risk föreligger att kravet på en mer specificerad faktura kan upplevas som omständigt av sökanden. Sannolikt kommer fler kompletteringar att krävas. Boverket anser dock att vikten av att få in ett korrekt beslutsunderlag i detta sammanhang väger tyngst. Skulle entreprenören i första skedet ha glömt att redovisa tidpunkt för genomförande/påbörjande i fakturan, är det inget som hindrar att denne senare kompletterar med en specifikation eller en justering av befintlig faktura.

6 § Uppföljningsmätning

Beskrivning

Föreskriften förtydligar de villkor som gäller avseende uppföljningsmätningen i 6 § andra stycket i förordningen. Mätningen ska uppfylla kraven enligt 2 § i föreskriften. Som allmänt råd föreslår Boverket att mätrapporten bör ha kommit in till länsstyrelsen inom ett år från det att åtgärderna färdigställdes.

Motiv

Föreskriften ska precisera vilka krav som ställs på uppföljningsmätningen.

Konsekvenser

Föreskriften underlättar för dem som har att tillämpa reglerna.

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se